

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 11 oktober 2021

Onderwerp: advies regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang en
lokaal uitvoeringsplan van beschermd wonen naar beschermd thuis.

Geacht College,

Op 23 september ontving de Participatieraad de adviesaanvraag betreffende beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Op 4 oktober hebben leden van de Participatieraad het lokale plan en de regiovisie doorgenomen. Daarbij zijn ook Toegankelijk Zwolle, het cluster Ggz en de Seniorenraad betrokken.

Allereerst geven we onze complimenten over het voortraject. Er zijn op diverse momenten inwoners geraadpleegd. De manier waarop inwoners werden bevraagd en waarop de inbreng is meegenomen stelt de Participatieraad zeer op prijs. Daarnaast zijn de stukken prettig leesbaar en helder omschreven.

Uiteraard geven we ook graag een aantal adviezen mee.

Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Veel zaken liggen vast in de regiovisie aangezien landelijk beleid wordt uitgevoerd. Het is fijn dat er tot 2032 de tijd genomen is om dit beleid geleidelijk uit te rollen. De Participatieraad adviseert om oog te houden voor kleine instellingen die beschermd wonen en/ of maatschappelijke opvang bieden. Zorg dat zij niet ondersneeuwen. De regiovisie biedt juist kans om zaken lokaal vorm te geven. We gaan ervanuit dat deze kansen benut worden.

De Participatieraad adviseert om ook te omschrijven hoe de lokale verantwoordelijkheden zich verhouden tot andere lokale gemeenten en tot de regio. Omschrijf daarbij wat de grenzen en de kaders zijn en voorkom dat cliënten steeds moeten verhuizen onder andere vanwege de krappe huisvestingmarkt.

Dakloosheid

In hoofdstuk 3.2 wordt de wens beschreven om dakloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en staat beschreven dat *“cliënten maximaal 8 weken bed, bad en brood krijgen, waarvoor een ID, uitkering, en zorgverzekering worden geregeld en intussen een ondersteuningsplan wordt gemaakt voor de zorgaanbieder die de begeleiding gaat bieden.”* De Participatieraad vindt dit een prachtig streven. Goed om binnen 8 weken diverse zaken met en voor een cliënt te regelen. In de praktijk lukt dit nu nog niet altijd. We adviseren om als gemeente hierop te sturen en organisaties te ondersteunen bovenstaande daadwerkelijk te realiseren.

Verder schrijven de gemeenten in dit hoofdstuk: *'Zodra de casus lokaal opgepakt kan worden, wordt deze weer (warm) overgedragen'*. De Participatieraad adviseert om hierbij ook mantelzorgers en naastbetrokkenen te betrekken indien de situatie dit toelaat.

Uitgangspunten

In hoofdstuk 4.2 schrijft men over toewerken naar resultaatsturing. Soms hebben cliënten het éne moment minder en het andere moment meer zorg nodig. De Participatieraad begrijpt daarom niet goed wat u met resultaat bedoelt. Wordt daarmee bedoeld dat de cliënt tevreden is of bijvoorbeeld de afname van zorg? De Participatieraad adviseert te omschrijven wat u met resultaat bedoelt en te omschrijven binnen welke termijn er resultaat dient te zijn. Mocht dit nog niet bekend zijn, dan adviseren we om te concretiseren met wie dit bepaald gaat worden en hierbij ook cliënten en waar mogelijk mantelzorgers en naastbetrokkenen te betrekken.

Passende bekostiging

De gemeenten beschrijven de wens dat de bekostiging van de geleverde zorg voortkomt uit de beoogde relatie tussen gemeente(n) en aanbieders en aansluit op de inbreng van de aanbieders bij de resultaten voor de inwoners. De Participatieraad adviseert om dit te concretiseren zodat duidelijk is hoe passende bekostiging er in de praktijk uitziet.

Dialog

Er staat in de regiovisie: *'Er wordt geselecteerd op de kwaliteit van de locaties die de regio nodig heeft en op de aanbieders die als partners van de gemeenten willen meebewegen met de beoogde veranderingen. Dit wordt mede gedaan op basis van dialoog met aanbieders.'* De Participatieraad adviseert om te concretiseren op welke wijze deze dialoog gefaciliteerd wordt en hierbij ook cliënten, cliëntenraden, mantelzorgers en naastbetrokkenen te betrekken.

PGB afbouwen

Tevens staat de wens beschreven dat het aandeel inwoners dat de ondersteuning met een persoonsgebonden budget (pgb) financiert (aanzienlijk) kleiner wordt en zoveel mogelijk wordt omgezet naar Zorg in Natura (ZIN). De Participatieraad geeft graag mee dat een PGB een recht is van de cliënt en altijd als optie meegenomen moet worden.

Administratieve lastenverlichting

De gemeenten steken in op een meerjarig contract met aanbieders. De Participatieraad kan zich hierin vinden. We adviseren om te concretiseren over hoeveel jaren dit gaat en op welke wijze gemonitord wordt.

Lokaal uitvoeringsplan

Het lokaal uitvoeringsplan is mooi verweven in de Hervormingsagenda en diverse andere beleidsnota's. Wij complimenteren de gemeente voor het samenbrengen van diverse onderwerpen zodat er steeds meer eenheid is en integraal werken vanuit inwonersperspectief meer en meer vorm krijgt.

Betrekken van inwoners

De gemeente heeft in het voortraject diverse partijen, waaronder inwoners, betrokken. Dat waardeert de Participatieraad zeer. Op pagina 9 van het lokaal uitvoeringsplan staat: *"Vanuit programma Wonen en*

Zorg starten we in 2021/2022 samen met onze partners de inventarisatie van een tweetal wijken in Zwolle om te bepalen of deze klaar zijn voor de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.”

De Participatieraad adviseert om hierbij inwoners, cliënten, mantelzorgers en naastbetrokkenen te betrekken.

Ook bij het de inzet op meer beschikbare (en betaalbare) huisvesting voor jongvolwassenen en de pilots/experimenten voor jongvolwassenen die de gemeente samen met partners ontwikkelt voor jongeren die nu (nog) niet de stap naar volledig zelfstandig wonen kunnen zetten, adviseren we om (jong)volwassen inwoners te betrekken.

Inrichten voorveld

De Participatieraad is met u van mening dat een sterke sociale basis van belang is voor het welzijn van de inwoners in Zwolle. In hoofdstuk 3 schrijft de gemeente over het voorveld en de inzet van vrijwilligers in dit voorveld. Wij adviseren u oog te hebben en te houden voor het beroep dat wordt gedaan op vrijwilligers. Continuïteit en expertise zijn belangrijk. Het voorveld kan een belangrijke rol vervullen. Er gebeuren veel mooie dingen in Zwolle. Wij adviseren u dit nog meer zichtbaar te maken, te bundelen en te waarderen maar ervoor te waken dat vrijwilligers overbelast worden waardoor continuïteit en expertise onder druk komen te staan.

Inwoners, cliënten, mantelzorg en naastbetrokkenen

De verschuiving van Beschermd Wonen naar Beschermd thuis vraagt veel van mantelzorgers en naastbetrokkenen. Soms worden mantelzorgers en naastbetrokkenen als ‘voorveld’ gezien. Dit is naar ons idee onterecht. Wij adviseren om mantelzorgers en naastbetrokkenen te ontlasten. Zij kunnen wel meedenken in een oplossing maar het is belangrijk overbelasting te voorkomen. Mantelzorgers en naastbetrokkenen kunnen als partner fungeren in de samenwerking rondom de cliënt maar is ook een individu dat soms ondersteuning nodig heeft. Wij adviseren u hier oog voor te hebben en dit in het lokaal uitvoeringsplan op te nemen.

Realiseren van nieuwe woningen, woonvormen, geclusterde woonvormen/ tussen-voorzieningen

In de inleiding wordt aangegeven dat er afstemming gezocht is met lokale partners. We adviseren echter om ook te spreken met bouwbedrijven, architecten, grondeigenaren en projectontwikkelaars. Zij hebben als het gaat om de huizenmarkt een belangrijke invloed. Voldoende woningen zijn belangrijk om uitvoering te geven aan het lokale uitvoeringsplan. Wij verwijzen u graag naar de nota ‘Wonen en zorg’ waarover wij eerder hebben geadviseerd.

Daarnaast adviseren we om het gedachtegoed achter het community Talentenplein uit te werken naar andere locaties en gemeenschappen zoals bijvoorbeeld hofjes in Dieze Oost, Molenhof en appartementen in de binnenstad.

De Participatieraad waardeert het dat u in deze nota expliciet aandacht hebt voor jongeren.

We vinden het positief dat de gemeente diverse pilots start. De Participatieraad adviseert oog te hebben voor studenten die jongeren met een psychische kwetsbaarheid begeleiden. Zorg dat studenten voldoende begeleiding krijgen om dit op een goede manier uit te voeren en zelf niet overbelast te raken.

We zijn met de gemeente van mening dat er sprake is van een grote verscheidenheid van (psychisch) kwetsbare inwoners en de woonwensen die zij hebben. De gemeente spreekt over friendswoningen.

Ervaringen uit het verleden laten zien dat dit dikwijls niet ten goede komt aan het herstel van cliënten. Mocht u toch kiezen voor friendswoningen dan adviseren we om hiervoor alleen cliënten te selecteren die dit aankunnen en voldoende ondersteuning en begeleiding ontvangen. U schrijft dat u samen met partners zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek gaat doen naar tussenvoorzieningen. De Participatieraad wordt graag op de hoogte gehouden van de uitkomsten van deze onderzoeken.

Fijn dat de gemeente een monitortool heeft ontwikkeld waarmee kan worden gemeten in hoeverre de nieuwe vormen voor zelfstandige huisvesting van jongeren bijdragen aan de beweging van beschermd thuis. De Participatieraad zou graag inzicht hebben in resultaten. Als er al resultaten zijn adviseren we om dit op te nemen in dit plan of een update te geven. Mocht de monitor nog niet zijn ingezet dan wordt de Participatieraad graag op de hoogte gebracht zodra de eerste resultaten bekend zijn.

(Ambulante) ondersteuning

In de inleiding wordt het volgende geschreven: *“Kan met een lichtere ondersteuningsvorm hetzelfde resultaat worden bereikt als met beschermd wonen (zwaardere vorm van ondersteuning)? Dan zal de lichtere vorm bij voorkeur worden ingezet.”* De Participatieraad adviseert om in het stuk te omschrijven over welke lichte en zwaardere vormen de gemeente spreekt, welke het beste werken en aan welke condities en voorwaarden moet worden voldaan.

De Participatieraad kan zich vinden in de beweging ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis’. Wij adviseren om de thuisondersteuning te organiseren met o.a. de bestaande partijen zodat de cliënt niet hoeft over te stappen naar een andere aanbieder of naar een ander team.

Daarnaast adviseren we om in te zetten op voldoende ambulante begeleiding. De beweging ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis’ staat of valt met voldoende begeleiding.

We zijn blij met de flexibele inzet van organisaties zoals u die voor ogen heeft.

We adviseren de gemeente om organisaties te sturen op het wijzigen van hun visie en werkwijze. Een waakvlamfunctie en de flexibiliteit die daarvoor nodig is, vraagt om een andere werkwijze. Wanneer er ineens veel inwoners beroep doen op de flexibele vorm van ondersteuning moet dit mogelijk zijn. We adviseren om voldoende begeleiding en middelen te reserveren om dit uit te kunnen voeren.

Daarnaast adviseren we om deze werkwijze over 2 á 3 jaar met partners en de Participatieraad te evalueren om daar waar nodig zaken bij te stellen vanuit inwonersperspectief.

Terugval voorziening

Wij zijn met u van mening dat het wenselijk is dat cliënten in bepaalde omstandigheden tijdelijk gebruik kunnen maken van een time-out voorziening in de vorm van een logeeropvang, of terugvalvoorziening. Enerzijds om te voorkomen dat de inwoner (verder) afglijdt en weer in beschermd wonen terechtkomt, anderzijds om mantelzorgers en/of buurt te ontlasten. Dit is vanuit inwonersperspectief ook diverse keren aangegeven.

Centrale toegang

Voor beschermd wonen dienen inwoners zich nu te wenden tot de centrale toegang van GGD IJsselland. De centrale toegang indiceert en geeft een beschikking af voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis betekent echter dat meer mensen met psychische kwetsbaarheid langer (en meer) gebruik zullen maken van het lokale aanbod van

voorzieningen. De Participatieraad adviseert om concreet te omschrijven hoe de medewerkers van het Sociaal wijkteam gefaciliteerd en ondersteund worden. Zorg daarbij voor voldoende deskundigheidsbevordering zodat mensen bij de lokale toegang voldoende kennis hebben van mensen met een psychische kwetsbaarheid maar ook van forensische zorg. Zorg dat medewerkers kennis van begeleiding en bejegening hebben zodat zij deze inwoners goed kunnen ondersteunen. Tevens adviseren wij om de huidige expertise van de Centrale Toegang te benutten en waar mogelijk onder te brengen in het Sociaal Wijkteam

Mocht ons advies aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

Aljona Wertheim
Voorzitter Participatieraad Zwolle